

TIẾP TỤC PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM THỜI KỲ MỚI

BÙI THANH CAO (*)

Tóm tắt: Phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam là toàn bộ các hoạt động tự giác, tích cực của các tổ chức, lực lượng trong hệ thống chính trị và trong Quân đội nhằm làm cho những giá trị văn hóa Việt Nam được khơi dậy, lan tỏa mạnh mẽ, gắn kết chặt chẽ và thấm sâu vào quá trình xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

Từ khóa: Bài học kinh nghiệm; hệ giá trị văn hóa; phát huy; Quân đội nhân dân Việt Nam.

Abstract: Promoting the system of Vietnamese cultural values in building the Vietnam People's Army encompasses the proactive and purposeful efforts of organizations and forces within the political system and the military to awaken, disseminate, and firmly embed these values in the process of developing a revolutionary, regular, elite, and modern Vietnam People's Army. This process is essential for meeting the requirements and tasks of building and safeguarding the socialist Fatherland in the new context.

Keywords: lessons learned; system of cultural values; promotion; Vietnam People's Army.

Ngày nhận bài: 10/9/2025 Ngày biên tập: 06/11/2025 Ngày duyệt đăng: 19/11/2025

Hệ giá trị văn hóa Việt Nam là toàn bộ các giá trị vật thể và phi vật thể cốt lõi, được kết tinh từ các mối quan hệ xã hội của con người Việt Nam, là một chỉnh thể phong phú những giá trị chung nhất của dân tộc, mang tính phổ quát, có vai trò định hướng đối với tư duy và hành động của cả cộng đồng, được hình thành và phát triển gắn với lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam.

Trong những năm qua, các cấp ủy, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp đã luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Nhờ đó, đã phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng, củng cố, tăng cường bản chất giai cấp công

nhân, tính nhân dân của Quân đội, xây dựng Đảng bộ Quân đội trong sạch, vững mạnh tiêu biểu về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ, có năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu cao; xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội, nhất là cán bộ cấp chiến dịch, chiến lược đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ trong thời kỳ mới; xây dựng, củng cố, tăng cường mối quan hệ máu thịt giữa quân đội với Nhân dân, thực hiện quân với dân một ý chí, góp phần xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, tinh, gọn, mạnh đáp ứng yêu cầu của tình hình mới. Tuy nhiên, bên cạnh đó cũng còn một số hạn chế cả trong nhận thức và hành động về việc phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam.

Việc phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam thời gian qua đã rút ra được một số kinh nghiệm, cụ thể như sau:

(*) Đại tá, TS; Phó Viện trưởng Viện Khoa học Xã hội và Nhân văn quân sự, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Ảnh minh họa.

Một là, quán triệt sâu sắc mục tiêu, nhiệm vụ, vai trò, tầm quan trọng của hệ giá trị văn hóa và phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Quá trình phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam phải thường xuyên, liên tục quán triệt sâu sắc mục tiêu, nhiệm vụ, vai trò, tầm quan trọng của hệ giá trị văn hóa và phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Chú trọng đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức tuyên truyền, giáo dục; trong đó, đã kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục thường xuyên với giáo dục theo chuyên đề, chủ đề, phù hợp với từng đối tượng; phát huy vai trò của các lực lượng, phương tiện thông tin truyền thông và thiết chế văn hóa. Quán triệt, vận dụng kinh nghiệm này hiện nay, các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì cần tăng cường, lãnh đạo, chỉ đạo tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức về mục tiêu, nhiệm vụ, vai trò, tầm quan trọng của hệ giá trị văn hóa và phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam.

Hai là, phát huy vai trò, trách nhiệm của cấp ủy, chỉ huy các cấp và sự phối hợp của cấp ủy, chính quyền địa phương, các tổ chức chính trị - xã hội và Nhân dân phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Đây là vấn đề thuộc về nguyên tắc, đồng thời là kinh nghiệm hết sức quý báu trong phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội ta.

Theo đó, dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước, các cấp ủy, tổ chức đảng trong Đảng bộ Quân đội, cấp ủy, chính quyền địa phương, các tổ chức chính trị - xã hội và Nhân dân cần phải phát huy vai trò, trách nhiệm, thường xuyên quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo, phối hợp chặt chẽ trong mọi hoạt động liên quan đến phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Quán triệt, vận dụng kinh nghiệm này hiện nay, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị trong toàn quân tích cực phát huy truyền thống quyết chiến, quyết thắng,

nỗ lực khắc phục mọi khó khăn, huy động tối đa sức mạnh tổng hợp của toàn quân và phối hợp chặt chẽ với các bộ, ban, ngành từ Trung ương đến địa phương để thực hiện có hiệu quả việc tiếp nhận, hiện thực hóa và lan tỏa hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội ta. Chỉ huy, cán bộ chủ trì, nòng cốt là cơ quan chính trị, người chỉ huy và chính ủy, chính trị viên các cấp cần nêu cao vai trò, trách nhiệm thực hiện tốt chức năng, chức trách, nhiệm vụ được giao đối với nhiệm vụ tiếp nhận, hiện thực hóa và lan tỏa hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội ta. Kiên quyết đấu tranh, khắc phục mọi biểu hiện buông lỏng lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý điều hành các hoạt động tiếp nhận, hiện thực hóa và lan tỏa hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội. Khắc phục những nhận thức không đúng về sự cần thiết phải tiếp nhận, hiện thực hóa và lan tỏa hệ giá trị văn hóa Việt Nam; về chức năng, chức trách, nhiệm vụ của từng tổ chức, lực lượng trong toàn quân đối với tiếp nhận, hiện thực hóa và lan tỏa hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội ta.

Ba là, phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam tiến hành toàn diện, đồng bộ về tổ chức, biên chế, con người và vũ khí trang bị. Đây là kinh nghiệm rất quan trọng được đúc rút từ thực tiễn phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam trong thời gian qua. Thực tiễn đã chứng minh, nếu những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học được khơi dậy, lan tỏa toàn diện, đồng bộ trong xây dựng về tổ chức, biên chế, con người và vũ khí trang bị thì quá trình phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam được thực hiện một cách hiệu quả, góp phần nâng cao sức mạnh chiến đấu của quân đội.

Quá trình phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cần khơi dậy, lan tỏa những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học toàn diện, đồng bộ trong xây dựng về tổ chức, biên chế, con người và vũ khí trang bị. Quán triệt và vận dụng kinh nghiệm này hiện nay, cần

phải khơi dậy, lan tỏa những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học toàn diện, đồng bộ trong xây dựng về tổ chức, biên chế. Phải làm cho những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học được khơi dậy, lan tỏa toàn diện, đồng bộ trong xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại về tổ chức, biên chế, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong mọi tình huống và phù hợp điều kiện của đất nước. Bên cạnh đó, phải làm cho những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học được hình thành, lan tỏa toàn diện, đồng bộ trong xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại về con người với những phẩm chất, năng lực toàn diện sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Bốn là, thường xuyên đổi mới nội dung, vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp, bảo đảm cơ chế, chính sách, nguồn lực phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Đây là kinh nghiệm rất quý báu có tính chất ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Thực tiễn cho thấy, nơi đâu, đơn vị nào làm tốt vấn đề này thì chất lượng, hiệu quả phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam sẽ cao và ngược lại, nơi nào, cơ quan đơn vị nào thực hiện vấn đề này chưa tốt thì sẽ bị lúng túng, chổng chéo, thiếu sáng tạo, hiệu quả thấp.

Phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam phải phù hợp với thực tiễn, đòi hỏi phải thường xuyên đổi mới nội dung, vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp, bảo đảm cơ chế, chính sách, nguồn lực nhằm khơi dậy, lan tỏa những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học một cách hiệu quả, thiết thực. Quán triệt và vận dụng kinh nghiệm này trong phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam đòi hỏi phải thường xuyên đổi mới nội dung, vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp khơi dậy, lan tỏa những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học

trong các nội dung xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Cần có cơ chế, chính sách phù hợp để huy động các nguồn lực, phát huy sức mạnh tổng hợp nhằm không ngừng khơi dậy, lan tỏa những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học trong các nội dung xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, góp phần xây dựng Quân đội ta vững vàng, kiên định về bản lĩnh chính trị.

Năm là, phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam gắn với đấu tranh với âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch và biểu hiện lệch lạc về văn hóa. Thực tiễn đã cho thấy, cùng với quá trình làm cho những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ được khơi dậy, lan tỏa sâu rộng trong các hoạt động xây dựng quân đội, việc đấu tranh với âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch và biểu hiện lệch lạc về văn hóa là một trong những kinh nghiệm thiết thực.

Quá trình làm cho những giá trị về dân tộc, nhân văn, dân chủ được khơi dậy, lan tỏa sâu rộng trong các hoạt động xây dựng quân đội phải gắn với đấu tranh các âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch và biểu hiện lệch lạc về văn hóa trong từng nội dung xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Kết hợp chặt chẽ giữa “xây” và “chống” trong phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam; lấy “xây” là cơ bản trong hoạt động phát huy, “chống” phải quyết liệt, hiệu quả. Kiên quyết đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong các khâu, các bước phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam, tuyệt đối không để bị động, bất ngờ. Quán triệt và vận dụng kinh nghiệm này, thời gian tới, cần tập trung xây dựng, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, lực lượng nòng cốt đấu tranh trên mặt trận tư tưởng, văn hóa, nghệ thuật. Phát huy vai trò của đội ngũ chuyên gia, nhà khoa học, nhà báo, nhà giáo, văn nghệ sĩ trong và ngoài quân đội. Phát hiện sớm và có biện pháp đấu tranh phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; kiên quyết

không để phương hại đến hệ giá trị văn hóa Việt Nam và giá trị văn hóa “Bộ đội Cụ Hồ”. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát để biểu dương kịp thời những cơ quan, đơn vị thực hiện tốt, chấn chỉnh những đơn vị, quân nhân nhận thức lệch lạc, thiếu trách nhiệm trong phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam, phát huy giá trị văn hóa “Bộ đội Cụ Hồ” thời kỳ mới. Cấp ủy, chỉ huy các cấp thường xuyên quan tâm tăng cường công tác giáo dục cảnh giác, chủ động đấu tranh phòng, chống ảnh hưởng của văn hoá xấu độc xâm nhập vào đơn vị. Chủ động nắm bắt tình hình, phối hợp với các cơ quan chức năng để kịp thời cung cấp thông tin, định hướng tư tưởng, dư luận cho cán bộ, chiến sĩ theo đúng quan điểm của Đảng, Nhà nước và quân đội. Nâng cao cảnh giác, chủ động dùng những thông tin chính thống để phản bác lại các quan điểm sai trái, chống phá của các thế lực thù địch.

Để tiếp tục phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam thời gian tới, cần vận dụng những kinh nghiệm nêu trên để toàn bộ các hoạt động tự giác, tích cực của các tổ chức, lực lượng trong hệ thống chính trị và trong quân đội được khơi dậy, nảy nở, lan tỏa mạnh mẽ, gắn kết chặt chẽ và thấm sâu vào quá trình xây dựng Quân đội ta đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ mới./.

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, tập II, Nxb CTQG-ST, H.2021.
2. Hồ Chí Minh, *Toàn tập* (tập 1 - 15), Nxb CTQG-ST, H.2011.
3. Quân ủy Trung ương, *Nghị quyết số 1657-NQ/QUTW ngày 20/12/2022 về đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới*, H.2022.
4. Tổng cục Chính trị, *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết đại hội đại biểu đảng bộ Quân đội lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025*, Nxb Quân đội nhân dân, H.2020.